

selsaarene 1807—14 var skolevæsenet i stiftet kommet i forfald, og der føres i denne tid sterke klager over „det dybe vankundigheds mørke, der i lige skridt med sedernes fordærvelse efter religionens og skolernes fald mere og mere har taget overhaand“. Prost *Deinboll*, som i 1821 var stortingsmand for Finmarken, foreslog da oprettelse av et seminar for Nordlands og Finmarkens amter, hvor der kunde utdannes lærere for disse landsdeler. Vedkommende stortingskomité anbefalte forslaget, og 9 august 1821 besluttet stortinget at indtægtene av seminariil Lapponici fond skulde anvendes til oprettelse av et saadant seminar. Man anla det imidlertid ikke i Tromsø, men — efter biskop *Krogshs* forslag — paa Trondenes, hvor der ogsaa var en skolebygning — rigtignok 200 aar gammel —, som i det mindste for en tid kunde anvendes som lokale. Sognepresten skulde være bestyrer, og der ansattes en anden lærer, som var kyndig i det finske sprog.

Seminaret begynte sin virksomhet 7 februar 1826, med 2 elever. I 1829 dimittertes de første elever, 3 i tallet. Forholdene var i alle henseender særdeles vanskelige. Lokalet var yderst mangelfuldt; der var kun ett værelse forbeholdt skolen. Ovenpaa var et takkammer, hvor elevenes matkister var anbragt i midten; paa sidene hadde elevene sine soverum. Om vinteren føk sneen ofte ind og maatte skuffes ut, og om natten maatte elevene kjæmpe med rotter. Presten var ofte ved embedsforretninger hindret fra at undervise, og skolen kunde saaledes mangle de til den daglige undervisning nødvendige lærerkræfter. Da det vakte misnøie at de lærere som utgik fra seminaret, ikke hadde faat ordentlig undervisning i sang, blev elevene senere i enkelte timer øvet i at spille koraler paa „glasharmonika“, og da biskop *Kjerschow* i 1833 forænte skolen et salmodikon med koralbok, forfærdiget elevene sig selv dette instrument.

Den praktiske undervisning var længe mangelfuld, som følge av at der gjennem adskillig tid ingen fast skole var paa stedet.

I 1836 blev seminaret utvidet, saa der skulde kunne optages 20 elever, hvorav saavidt mulig 4 skulde kunne tale det lappiske sprog. Der blev ogsaa ansat en tredjelærer, og da den gamle bygning ikke kunde paabygges, maatte der opføres et nyt lokale for skolen. Men ogsaa det nye lokale var mangelfuldt, og undervisningen led ved den avskyelige konsert hvormed en hærskare av rotter jevnlig opvartet. Til hinder for fremgangen var det ogsaa at elevene blev optat alene efter prestenes vidnesbyrd, uten optagelsesprøve; paa grund av de store afstande kunde de ikke fremmøte til samme tid. Det kunde ogsaa hænde at elevene til indkjøb av levnedsmidler maatte foreta reiser og være fraværende fra skolen i flere dage.

Forholdene i det hele og særlig boligforholdene bevæget i 1845 bestyreren, sogneprest *Müller*, til at foreslaa at seminaret skulde flyttes til Tromsø. Imidlertid nære biskop og stiftamtmand frygt for at elever ved byopholdet skulde tape lysten til at bli lærere paa landet og foretrække andre livsstillinger. Imidlertid foretok paa kirkedepartementets opfordring bestyreren av Klæbu seminar, prost *Darre*, i 1847 en reise til Trondenes og Tromsø for at undersøke forholdene og levere forslag til seminarets hensigtsmæssige reorganisation, hvorpaa departementet efter mange betænkeligheter tiltraadte prost *Darres* forslag om flytning til Tromsø. Her begyndte da undervisningen 10 oktober 1848, foreløbig i et leiet lokale, da myndighetene fremdeles — ogsaa paa grund av de raadende religiøse forhold — nære betænkeligheter ved at fastslaa at skolen skulde være paa Tromsø.

Imidlertid bevilget stortinget 1862—63 de fornødne midler til indkjøb av tomt og opførelse av nye bygninger. Det hele byggeforetagende var færdig ved utgangen av 1867. Skolen erholdt da tilstrækkelige rum baade til undervisningen og til internat. Den praktiske undervisning fik nu ved overenskomst med Tromsø kommune en fast ordning. Da senere denne overenskomst blev opsagt av kommunen, maatte seminaret — i september 1884 — oprette en egen øvelsesskole, hvortil der maatte skaffes lokale; da der efterhaanden ogsaa trængtes flere klasseværelser baade for seminaret og øvelsesskolen, blev internatet ophævet i 1892, og dets lokaler anvendt til skolerum.

Med skolen er for tiden forenet et kursus for smaaskolelærere.

Undervisningen foregik i den første tid efter en for denne skole særskilt utfærdiget plan, med 28 ukentlige timer. Av fagene hadde kristendoms-kundskap og norsk det største timetal, hvortil kom en del timer, sedvanlig 4, om uken for de elever som læste lappisk. Fra 1849 kom anskuelsses-øvelser med i fagkredsen, fra 1860 naturkundskap og fra 1862 gymnastik. Lappisk ophørte i 1866 at være undervisningsfag, men blev atter optat i fagkredsen i 1870; hertil kom undervisning i kvænsk. Undervisningen i disse sprog ophørte i 1905 og 1906. Forøvrig har ordningen i det hele været som ved de andre seminarer.

Elevenes antal var oprindelig bestemt til 9, 1 fra hvert prosti i Nordlandene og Finmarken, undtagen Øst- og Vestfinmarkens prostier, som skulde avgi hvert 2 elever aarlig, nemlig 1 av de derboende norske familier og 1 av finnene. Disse elever erholdt, foruten de nødvendige reise-penger til og fra seminaret, 50 spd. aarlig til hjælp under opholdet ved seminaret. Desuten blev andre elever som vilde søke seminaret paa egen bekostning, optat — forsaavidt som hensynet til undervisningen tillot det. Resolutionen av